

Innst. S. nr. 127

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument nr. 8:20 (2007-2008)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Elisabeth Aspaker, Kari Lise Holmberg og Øyvind Halleraker om etablering av teknologigymnas

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge til rette for etablering av teknologigymnas som et spesialisert videregående opplæringstilbud innen realfag."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Freddy de Ruiter, Anniken Huitfeldt, Gerd Janne Kristoffersen, Anna Ljunggren og Torfinn Opheim, fra Fremskrittspartiet, Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn og Åse M. Schmidt, fra Høyre, Gunnar Gundersen og lederen Ine Marie Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og Johanne Skjølberg, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, fra Senterpartiet, Inger S. Enger, og fra Venstre, Odd Einar Dørum, viser til representantforslaget.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at norske elever har langt dårligere matematikkferdigheter enn det en kan forvente. PISA-resultatene

offentliggjort i desember 2007 viser ingen fremgang i ferdighetene fra tidligere undersøkelser på tross av den realfagsatsingen som har vært i skolen de siste årene. Men satsingen på realfag gjennom Kunnskapsløftet og strategien "Realfag, naturligvis" har begynt å gi resultater ved at flere velger realfag i den videregående skolen.

Komiteen viser til at mange videregående skoler har benyttet seg av handlingsrommet som ligger i Kunnskapsløftet og tilbyr gode opplæringstilbud i realfag. Komiteen har merket seg at elevene ved teknologilinjen ved Sotra videregående skole har en egen mentor fra næringslivet og har jevnlig praksis i bedriften nettopp for å stimulere realfags- og teknologikompetansen. Det er også mulig for elevene å starte med fag på høyskole og universitet, samt at skolen kan trekke veksler på fagkunnskap fra høyere utdanning. Komiteen har også merket seg at det i Kongsberg er satt i gang planlegging og utredning av et miljø- og teknologitilbud i videregående opplæring i Buskerud, og at det finnes tilbud i Tekniske allmenne fag (TAF) ved Levanger videregående skole og ved den videregående skolen på Raufoss. På Raufoss er det i tillegg en linje for Teknikk og Industriell produksjon. Alle disse tilbudene har til felles at de har et utstrakt samarbeid med næringslivet i regionen og har som klar målsetting å bedre forståelsen, interessen og ferdighetene innenfor real- og teknologifag.

Komiteen vil peke på nødvendigheten av at det stimuleres til fortsatt etablering av tilbud av denne typen utdanninger. Det kan gjøres innenfor dagens rammer for den videregående skolen. Komiteen vil understreke viktigheten av et nært samarbeid med næringslivet i etableringen av slike tilbud. Det er svært ønskelig at næringslivet bidrar med sin kompetanse i undervisningen innenfor realfag og teknologiske fag.

Komiteen vil peke på at jenter ofte velger bort real- og teknologifagene og vil understreke viktigheten av å motivere jentene til å velge nettopp disse. Vitensentrene som er etablert i flere regioner i landet samt lokale varianter av disse, kan bidra nettopp til å vekke interesse også hos jenter ved å synliggjøre hva valget av real- og teknologifag kan gi av muligheter for studier og arbeid. Komiteen er også kjent med at Naturfagsenteret utarbeider en trykksak med bakgrunnskunnskap om hvordan motivere jenter for realfaglige/teknologiske studier og tilrettelegge undervisningen på jenters premisser. Komiteen har også forventninger til at etableringen av nettverket av kvinnelige studenter og tilsatte i realfag og teknologi innen høyere utdanning kan synliggjøre kvinner som kan fungere som rollemodeller.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil understreke viktigheten av at Norge fortsetter å hevde seg i en globalisert verden der teknologiske nyvinninger og en befolkning med høy teknologisk kompetanse spiller en stadig viktigere rolle. Det krever at vi satser både på grunnutdanningen og på høyere utdanning og forskning. En god realfaglig utdanning på høyere utdanningsnivå forutsetter at grunnutdanningen fremskaffer nok studenter med de grunnleggende forkunnskapene. Det er svært viktig for fremtidens velferd å rekruttere tilstrekkelig mange som kan drive norsk og internasjonal teknologisk utvikling videre, blant annet innenfor miljø, petroleum, helse, infrastruktur og marine fag.

Disse medlemmer vil peke på at Norge har flere store realfagsutfordringer. For det første viser nivået i realfagene en synkende tendens. I PISA-undersøkelsen fra 2006 scorer norske elever for første gang under gjennomsnittet i OECD-landene, og de ligger to og et halvt år bak jevnaldrende finske elever i naturfag. For det andre er ikke rekrutteringen til realfagene god nok, til tross for en viss forbedring de siste årene. Det vil bli svært vanskelig å møte både kortsiktige og langsiktige behov for arbeidskraft med realfaglig kompetanse til blant annet næringslivet og skolen. Og for det tredje er det store forskjeller mellom jenter og gutter når det gjelder interesse for og tilbøyelighet til å velge realfag.

På denne bakgrunn er det et tydelig behov for å ta i bruk flere og varierte virkemidler både for å styrke realfagenes status og for å styrke det faglige utbyttet av den opplæringen som blir gitt innenfor realfag. Regjeringen Bondevik II utarbeidet strategiplanen "Realfag, naturligvis", og ikke minst reformen Kunnskapsløftet. Strategiplanen har begynt å gi resultater, og det er gledelig at videregående skoler nå melder om økt søkning til realfaglig fordypning.

Disse medlemmer mener det er flere tiltak som må til for å bedre situasjonen for realfagene, og viser til at forslaget om å opprette teknologigymnas peker på ett slikt tiltak. Det er svært viktig å ta vare på og stimulere interessen og ferdighetene i realfag hos de elevene som interesserer seg spesielt for disse fagene. I Norge har vi lang og god tradisjon for å tilby spesialisert videregående opplæring innenfor idrett, og disse medlemmer ønsker at det skal finnes tilsvarende tilbud innenfor andre og viktige fagområder.

Spesialisert videregående opplæring gjennom etableringen av teknologigymnas vil være et supplement til realfaglig fordypning innenfor det ordinære videregående programmet for studiespesialisering. Mange fylkeskommuner har satset på realfagene gjennom å opprette teknologi- og forskerlinjer og Tekniske Allmenne Fag (TAF). Disse medlemmer ønsker at fylkeskommunene også skal settes i stand til å tilby rene spesialiserte løp i videregående opplæring. I en slik modell må det samlede timetallet økes innenfor realfag slik at den teknologiske og realfaglige profilen styrkes, og teknologi og forskningslære må inngå som programfag. Det må gis stort rom for faglig fordypning. Slike teknologigymnas vil dessuten kunne knyttes opp mot eksisterende fagmiljøer innen høyere utdanning.

Disse medlemmer ser det som en forutsetning at staten bidrar til drift av disse skolene, som vil være relativt kostnadskrevenende både med hensyn til utstyr og høyere timetall.

Disse medlemmer fremmer det forslaget som er fremsatt i dokumentet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at forslagsstillerne refererer til at "mye tyder på at realfaglig fordypning i videregående skole ikke gir et tilstrekkelig god grunnlag for å lykkes med videre realfagsstudier", og anfører dette som et argument for opprettelsen av teknologigymnas. Disse medlemmer er langt på vei enig i en slik situasjonsbeskrivelse, men mener at etableringen av teknologigymnas alene ikke er tilstrekkelig for å bedre realfagskompetansen i videregående skole. Disse medlemmer merker seg at forslagsstillerne viser til utfordringene knyttet til å få høyt kompetente realfagslærere i tiden som kommer, og vil understreke at realfagsutfordringene også må ha innvirkning på hvordan man tenker på innretningen av en forbedret allmennlærerutdanning og en systematisk etter- og videreutdanning for lærerne, jf. bl.a. Dokument nr. 8:36 (2007-2008) om snarest å iverksette en femårig allmennlærerutdanning. Det er med andre ord behov for en helhetlig tilnærming - med et bredt spekter av tiltak - for å styrke realfagene.

Disse medlemmer mener imidlertid at det å videreutvikle utdanningstilbud i tråd med tankene om teknologigymnas slik disse er beskrevet i representantforslaget, er en fruktbar vei å gå som et av flere enkelttiltak. Eksisterende lovgivning åpner for dette, og eksemplet med tilbudet på Sotra og andre steder kan med fordel nå ut til resten av landet. I tillegg er disse medlemmer positive til ytterligere forsøk - slik opplæringsloven hjemler - med spesialiserte opplæringstilbud innen realfag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det er et sterkt press i arbeidsmarkedet. En av konsekvensene av et slikt press, hvor etterspørselen etter arbeidskraft og kompetanse er høyere enn tilbudet, er at det skapes rekrutteringsutfordringer innenfor en rekke fagfelt. Disse medlemmer viser til at det i flere saker de siste årene har vært fremmet forslag om rekrutteringsplaner og konkrete tiltak for å bedre rekrutteringen til flere yrker.

Disse medlemmer vil peke på at en ofte vil oppleve at en ved å gi særlige incitament for rekruttering til bestemte yrker samtidig må erkjenne at det kan skape rekrutteringsvanskeligheter i andre deler av arbeidsmarkedet. Disse medlemmer vil derfor på generelt grunnlag hevde at det ikke er en optimal løsning å arbeide frem stadig nye tiltak for rekruttering til spesielle yrker, fordi det bare bidrar til å løse ett kortsiktig problem så lenge tilgangen på arbeidskraft er lavere enn etterspørselen.

Disse medlemmer erkjenner likevel at det er nødvendig å vurdere egne rekrutteringstiltak innenfor visse sektorer, og viser til at Fremskrittspartiet har vært en aktiv medspiller når det gjelder å bedre rekrutteringen til bl.a. læreryrket, sykepleieryrket og til forskningen, selv om en samtidig erkjenner den generelle utfordringen i dagens arbeidsmarked.

Situasjonen i arbeidsmarkedet vil ofte gjenspeile seg i unge menneskers valg av utdanningsretning. Disse medlemmer deler forslagsstillernes bekymring hva gjelder behov for realfagskompetanse.

Disse medlemmer viser til at realfagssatsingen gjennom Kunnskapsløftet og "Realfag, naturligvis" har hatt som konsekvens at flere elever velger realfag. Det har imidlertid ikke ført til at elevenes kunnskapsnivå i realfagene har økt. Disse medlemmer mener det er egnet til bekymring.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet generelt vil stimulere til økt pluralisme i skolesektoren og mener det vil være en fordel at videregående skoler kan øke spesialiseringsgraden innenfor gitte fagfelt.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for etablering av teknologigymnas som et spesialisert videregående opplæringstilbud innen realfag.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:20 (2007-2008) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Ine Marie Eriksen Søreide, Gunnar Gundersen, Elisabeth Aspaker, Kari Lise Holmberg og Øyvind Halleraker om etablering av teknologigymnas - vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 5. februar 2008

Ine Marie Eriksen Søreide

leder

Gerd Janne Kristoffersen

ordfører

